

Slovenski dom

Štev. 2.

V Ljubljani, v soboto, 3. januarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujege
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Sovražni napadi na Bardio

Pri Agedabiji nobenih večjih bojov

Vojno poročilo št. 579.

Siloviti boji okoli Bardije

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Niš posebnega na bojišču pri Agedabiji. Oddelki letalstva so uspešno napadli sovražne sile, ki so se po porazu zadnjih dni umikale proti severovzhodu.

Nadaljujejo se siloviti boji okoli Bardije. Oddelki sovražne mornarice je ponovil bom-
bardiranje trdnjave.

Streliške toplotnosti na področju Solluma in
Hallaye.

Naše lovsko letalo se je ob znaku za letalsko
nevarnost dvignilo nad Tripoli in je sestrelilo dve
letali vrst »Beaufighter«. Dve sovražni letali je
vzhodno od Agedabije sestrelilo naše protiletalsko
topništvo.

Nekaj škode na poslopjih je bilo po sovražnih
poletih nad Misurato in Mellaho (Tripolitani-
ja). Dve žrtvi med prebivalstvom.

Skupine nemškega letalstva so podnevi in po-
noči napadale otok Malto. Ugotovljeni so bili po-
žari in eksplozije.

Rim, 3. jan. s. Potem ko je sovražnik z moč-
nimi oklepni oddelki otiral trdnost naših sil, je
v poslednjih dneh skušal z uporabo obilnih oklep-
nih sredstev zajeti naše južno krilo. Motorizirane
italijanske in nemške enote so takoj napadle so-
vražnika ob boku. V tridih borbah, ki so se od-
grale v pokrajini okrog Agedabije, so Angličji
izgubili 136 tankov in oklepni vozil; vrhu tega
smo zajeli mnogo ujetnikov. Na ta način ni samo
propadla sovražnikova nakana, marveč so tudi na-
še oborožene sile ostale nedotaknjene. Torej mo-
ramo k 1110 uničenim oklepni vozovom priložiti
še 136 tankov, ki smo jih strelili v tej bitki. V teh
številkah, neizpodbitno točnih, je pravi vzrok ve-
likih težav, na katere je v zadnjih dneh našel
britanski napad. Teh težav niso toliko kriva vre-
menske nepravilnosti in boljša sposobnost italijanskih
ter nemških tankov po blatnem ozemlju, temveč
oklepne divizije Osi, na katere moramo gledati s
hvaležnostjo in občudovanjem.

Pregled sijajnih uspehov italijanskega zbora

Na vzhodnem bojišču so Italijanske čete še zmeraj pripravljene na boj kljub ruski zimi

Rim, 3. jan. s. Te dni bo ravno pet mesecev,
odkar se je italijanski ekspedicijski zbor v Ru-
siji pridružil nemškim in zavezniškim silam v
borbi proti boljševiškim armadam na vzhodnem
bojišču; zato se nudi lepa prilika, da podamo
pregled delovanja italijanskih čet na tem bojnem
polju.

Konec julija je ekspedicijski zbor odšel od
svoje zbirališča in korakal v sovražno ozemlje,
kjer je do danes prehodil okoli 2000 km, in sicer
večinoma peš ter brez opore pomožnih službenih
čet, ker so bile ceste in kraji pogosto docela ne-
prehodni.

V dneh 11. in 12. avgusta se je oddelki di-
vizije Pasubio prvič spoprijeli s sovražnikom na
reki Bug in ga pri Jasnaji Poljani potolkel. V
pospešenem pohodu so naše divizije napredovale
proti Dnjepru, kjer je prišlo do prvega urejenega
naslopa vsega italijanskega ekspedicijskega zbora.
Zadnji teden septembra meseca se je divizija
Pasubio borila ob reki Orel, kjer je zgradila mo-
stišče ter ga zvezala s Čaričanko. Skoraj isto-
časno je bila s podobnim delom zaposlena di-
vizija Torino, ki se je borila pred Dnjeprom.
V oktobru ob Dnjepru. Tako je 30. septembra v loku
med rekama Orlom in Dnjeprom prišlo do sun-
ka v obliki klesč, ko so se vse naše sile zgrnile
nad Petrivskom. Tu so naši oddelki zajeli v
ogromnem žepu znatne sovražne sile ter jih de-
loma uničili, deloma prisilili k umiku, pri tem
pa zaplenili obilo orožja in raznih vojnih sredstev.

V prvih dneh oktobra so naše čete nadalje-
vale pohod proti vzhodu. Dne 10. in 11. oktobra
so se spoprijeli s sovražnikom v novi bitki pri
Pavlogradu in osvojile to važno železniško kri-
žišče. Nato so vdle v sovražnikove naprave ob
reki Vovči ter si tako utirale pot proti Stalinu. Ta
sijajni uspeh je zahteval ogromno naporov po
200 km globokem in z naravnimi ter umetnimi
ovirami posejanim ozemlju. — Pri tem so naše
čete uničevale sovranikov odpor v zaledju, če-
prav so bile ceste in zveze neprehodne. Dne 28.
oktobra pa so naši oddelki vkorakali v Stalino
ter s tem dokončali delo, ki je bilo v tesni zvezi
z nemškimi stranskimi oddelki.

V naslednjih dneh so naše sile polagoma
osvajale industrijsko ozemlje, ki se razteza na
vzhodu tega mesta in izvajale hišo za hišo, to-
varno za tovarno, ker je sovražnik vse to spre-
menil v obrambne postojanke. Z osvojitvijo želez-
niškega križišča Nikitova je bilo tudi to trdo delo
pri kraju v začetku novembra. Nato je prišlo ob-
dobje, ko smo morali organizirati osvojenega ozem-
lja, kar pa je sovražnik izkoristil, da je zbiral
razpoložljive sile na tem odseku in skušal zopet
osvojiti kraje, ki so zelo dragoceni za vojno go-
spodarstvo.

Sovjetski napad se je razvil na bojišču dan
in borba se je nadaljevala. A znano je, kako
težke izgube je sovražnik imel pri teh po-
izkusi. Italijanski oddelki so namreč uprizarili
protinapade in sovražnika na mnogih krajih po-
tisili nazaj. Tako je v zadnjih dneh prišlo do
zloma sovjetskih poizkusov, naši oddelki pa bu-
dno pazijo na vsako sovražno nakano.

Ta pregled vseh dogodkov na vzhodnem bo-
jišču zgovorno priča o prispevku italijanskega
ekspedicijskega zbora na vzhodnem bojišču. Zma-

Rim, 3. jan. s. Ameriško vojno ministrstvo je
sporočilo, da so 2. januarja ob 15 krajevnega časa
japonske predstraže vkorakale v Manillo.

Saigon, 3. jan. s. Japonsko vojno ministrstvo
je po radiu sporočilo, da je bila zasedena Manilla.
Lizbona, 3. jan. s. Iz Washingtona poročajo,
da je mornariško ministrstvo objavilo, da so se-
vernoameriške mornariške čete zapustile Cavite.

Stockholm, 3. jan. s. Londonski dopisnik lista
»Allehand« poroča, da so v Londonu kakor v
Washingtonu zelo zaskrbljeni za usodo vseh Fili-
pinov po padcu Manille. V britanskih vojaških
krogih se slišijo živahne kritične pripombe na ra-
čun ameriške zaveznice, ki soglašajo v tem, da bi
bil položaj popolnoma drugačen, če bi Amerikanci
imeli na otoku vsaj tisoč letal v akciji.

Tokio, 3. jan. s. Kakor poročajo japonski viri
z Malajskega polotoka, so avstralske čete pod vo-
dstvom generala Benneta Benneta utrpeli težak
poraz v nekem oporišču, katerega imena pa po-
ročilo ne omenja. V dopolnilo te vesti pa pravi
agencija Domei, da gre za mehanizirane oddelke
XI. britanske divizije, ki je bila razpršena ob
reki Perak. Ta poraz je toliko bolj občuten, ker
naj bi mehanizirane čete igrale posebno važno
vlogo v srednjem delu polotoka, kajti dobro ure-
jene ceste na tem odseku omogočajo naglo pre-
mikanje in razvrščanje motoriziranih sil.

Bangkok, 3. jan. s. Poročajo, da so čete mar-
šala Čangajška na ponovno zahtevo britanskih
predstavnikov vkorakale v Burmo, da bi tam z
britanskimi silami sodelovale pri obrambi te po-
krajine.

Tokio, 3. jan. s. Glavni imperialni japonski
stan sporoča, da so vojska letala napadla sku-
pino sovražnih trgovskih ladij blizu Malaje. Po-
topljena je bila neka 2000 tonska ladja, druga
3000 tonska pa težko poškodovana. Strogolavska
letala so v polno zadela neki motorni čoln, povr-
tega pa so izločila iz boja še tri druge. Nad polo-
tokom pa je bilo zbito eno sovražnikovo letalo
tipa »Martin«.

Tokio, 3. jan. s. Agencija Domei poroča iz za-
nesljivega vira, da je general Mc Arthur, povelj-
nik severnoameriških vojsk v vzhodni Aziji, od-

goslavni pohod je zahteval občutne izgube, ki pa
se ne dajo primerjati s sovražnikovimi. Te so
vsekakor mnogo večje, čeprav jih ni mogoče na-
vajati s popolno natančnostjo.

Naši oddelki so zajeli 16.700 sovražnikov, šte-
vilo mrtvih in ranjenih sovjetskih vojakov v bit-
kah z našimi četami pa je gotovo še večje. Tem
številkam moramo priložiti še obilen plen, ki v
glavnem obsega 16 topov, 13 močnjakov, 110
strojne in strojne puške, 400 avtomatskih pušk,
okrog 5000 pušk, 60 avtomobilov in več stotin
drugih vozil, 52 letal je bilo v gotovostjo sestrel-
jenih, mnogo drugih pa je verjetno doživelo
isto usodo.

Kakor smo že v začetku omenili, so naše čete
z začetkom novega leta približno 2000 km od
odhodnih postojank, v sruču sovražnega ozemlja.
Še zmeraj navdaja naše čete isti zmagovalni
duh in jih preveva zaupanje v povelstvo, ki jih
vodi. Navzile veliki oddaljenosti in težavni oskrbi
ima italijanski ekspedicijski zbor še vsa potrebna
sredstva, da tolče zagrozenega sovražnika in se
upira ruski zimi.

Napadi sovetske vojske povsod siloviti, pa vsi odbiti

Hitlerjev glavni stan, 2. jan.: Nemško vrhovno
poveljstvo objavlja:

Na mnogih krajih je sovražnik na vzhodu na-
daljeval svoje napade. Nekateri predori so bili za-
pahnjeni, drugi pa s protinapadom odstranjeni.
Letalstvo je podpiralo obrambni boj vojske in
je izvedlo močne razdiralne napade na sovražne
prometne zveze v zaledju.

Močni oddelki bojnih in lovskih letal so tudi
včeraj napadli sovražne sile, ki so se izkrcali pri
Feodosiji na Krimu in bombardirali pristaniške
naprave. Potopljenci sta bili trgovska ladja sred-
nje velikosti in majhna vojna ladja, tri večje to-
varne ladje so bile zažgane in štiri prevozne ladje
močno poškodovane.

V Severni Afriki ni bilo na kopnem nobenih
večjih vojnih dejanj. Angležje, ki so bili pri Aged-
abiji vrženi nazaj, so močne skupine nemških
letal napadale in so imeli Angležji občutne izgube.
Letalski napadi v zaporednih valovih na leta-
lišča otoka Malte so se uspešno nadaljevali.

Angleško letalstvo je v času od 24. do 31. de-
cembra izgubilo 58 letal, in sicer od tega 33 nad
Sredozemskim morjem in v Severni Afriki. V istem
času smo v boju proti Angličji izgubili 18 letal.

Berlin, 3. jan. s. Iz vojaških krogov poroča
DNB, da so v teku srditvi krajevni boji na vzhod-
nem bojišču, prav tako pa se stalno spopadajo
tudi sovjetsko in nemško letalstvo. Nemški lovci so
v enem takih spopadov razpršili oddelke sovjets-
kih bombnikov in zbili 13 letal. Nemško letalstvo
je v četrti močno podpiralo delovanje kopenskih
sil. Na enem samem odseku bojišča je letalstvo uni-
čilo čez 100 avtomobilskih vozil in pobilo 200 konj.
Neka skupina tovornih vozil, ki so bila natovorjena
s strelivom, je bila zadeta in je zletela v zrak.
Dalje je letalstvo napadalo železnice in ceste, zla-

Japonci zasedli Manillo, prestolnico Filipinov

Mesto je padlo brez bojov — Ameriška vojska se umika na vzhodni del otoka Luzona Siloviti boji na Malajskem polotoku

šel na otok Corregidor, ki leži tik pred zalivom
Manille. Mislijo, da je bil general pri zadnjem
bombardiranju ranjen na desno ramo od koščka
granate.

Angleški umik pri Kuantanu

Tokio, 3. jan. s. Japonske sile udarjajo proti
strategičnemu mestu Kuantanu, ki leži na vzhod-
ni obali Malajskega polotoka in so 11. decembra
zavzele novo važno letalsko oporišče, od koder
bodo japonska letala lahko hitro in pogosto na-
padala Singapoore, ki je oddaljen od tega opo-
rišča le 370 km. Na zahodni obali Malajskega po-
lotoka so japonske sile, kakor to objavlja britan-
sko sporočilo, dosegle važen pas, kjer se prideluje
gumi, premost in cin in leži manj kakor 300 milj
severno od Singapoore. — Medtem ko so japo-
nska letala bombardirala pristanišče Swettherham
na obali pri Selangorju, pa so se siloviti boji bili
južno od Ipoha.

Kar se tiče Filipinov pa drže postojanke proti
Japoncem okrog Manille le indijske čete, kajti
amerikanske čete so se morale umakniti pod pri-
stiskom silovitih napadov japonskih oklepni in
motoriziranih oddelkov z močno podporo letalstva.
Japonska letala so delovala tudi na kitajskem
bojišču s silnimi napadi na Lohang v okraju Kvan-
tung in so pri tem uničila več vojaških objektov
kitajske vojske. Med bojem so letala bombardir-
ala tudi lokomotive in vozila, po katerih so se
čete prevažale na železnici Kanton-Hankov in po
kateri naj bi se ob primeru potrebe umikale čete
maršala Čangajška. Angleški radio pa poroča, da
je novozelandski predsednik vlade Frazer povedal,
da so japonska letala v ponedeljek bombardirala
nek otok na južnem delu Tihega oceana.

Hongkong, 3. jan. s. Zivljenje v Hongkongu,
bivšem britanskem oporišču, je spet prišlo v na-
vaden tek, enako kakor tudi v Kantonu. Doma-
čini so se vrnili na svoje domove, trgovine pa so
spet odprte. Tudi javni promet je bil obnovljen.
Japonske vojaške oblasti so uvedle novo denarno
vojaško enoto in sicer »gumpoc«, ki ima zakonito
vrednost kakor vsi drugi vrednostni papirji. Stari
hongkongski dolar bodo nadomestili z »gumpy-
jeme« in sicer v razmerju dva dolarja za en japo-
nski jen. Vojaške oblasti so pripeljale tudi velike
količine živil, posebno pa riža, soli, sladkorja in
drugih najnujnejših potrebščin, to pa za pokritje,
dokler se domače razmere ne bodo popolnoma
uredile.

Petrolejska polja na Borneu v japonskih rokah

Miri, 3. jan. s. Japonske zasedbene oblasti so
izjavile, da so japonski tehniki že začeli pregle-
dovati petrolejsko področje pri Miri in Saravaku
(na severnem delu Bornea, ki so ga Japonci za-
sedli) in ugotovili, da je malenkostna škoda, ki
so jo Angležji ob svojem umiku povzročili na pe-
trolejskih napravah, in da bo v najkrajšem času
mogoče vso proizvodnjo spet spraviti v polni tek.
Nagel napredek japonskih čet, posebno pa blisko-

vito izkrcanje 16. decembra, je preprečilo bežičim
Britancem, da bi uničili vse naprave, kakor so
v začetku nameravali. Le nekaj vrtnih naprav
je poškodovanih ali pa so zalite s cementom. Pa
tudi te bo mogoče popraviti.

Tokio, 3. januarja. s. Dve tretjini britanskih
sil, ki so bile razmeščene po Malajskem polotoku,
sta bili razpršeni v bojih pri Kuantanu. Posebno
je bila prizadeta XI. britanska divizija, ki je ime-
la svoje mesto na zahodnem bregu polotoka. Na
vzhodni obali polotoka pa je XI. britanska divi-
zija južno od Ipoha izgubila 3000 mož

Vesti 3. januarja

Egiptski finančni minister je odstopil, kakor
poročajo iz Kaira. Niso še znani razlogi za
njegov odstop, vendar pa se misli, da je
v zvezi s težavami preskrbe, kajti britan-
ske zasedbene čete porabljajo mnogo egipt-
ske hrane. Pričakujejo, da bo v tej stvari
prišlo v vladi še do hujših sporov.

Posbna posojila bo dajala mladim zakoncem
madžarska vlada, da bi po zgledu Italije
zagotovila narodu številne in zdrav pomla-
dek. Posojilo bosta dobila zakonca, ki ni-
sta starejša od 32 let in ki sta telesno
zdrava. Ob rojstvu prvega otroka jima
bodo odpisali 10% posojila, z rojstvom dru-
gega otroka 20%, ob rojstvu tretjega 30%
in ob rojstvu četrtega ves ostanek.

Italijansko-švedski razgovori za blagovno iz-
menjavo teko že več dni v Rimu. Švedsko
odposlanstvo vodi poobl. minister Friis,
Italijansko pa senator Giannini.

Strašni vihar divja nad Gibraltarjem in bliž-
njimi kraji. Prometne zveze od Algecirasa
do Certe in Tangerja so popolnoma pre-
kinjene. Španske oblasti so ukazale za-
preti pristanišče v Algecirasu.

Vsa trdota zakonov, ki prepovedujejo tihotap-
stvo, bo zadela nekega revnega Bolgara,
pri katerem so finančni organi našli veliko
količino kreslinih kamenčkov. Ker bolgar-
ski zakon določa po 2000 levov kazni za
vsak kamenček, zneslo celotna kazen 200
milijonov levov. Ubogi Bolgar bo moral še
ves ostanek svojega življenja preživeti v
ječi, ker so mu za njegov prestopok nalo-
žili še 11.000 let ječe.

V Združenih državah so začasno ustavili vsako
nadaljnje izdelovanje potniških avtomobi-
lov. Ravno tako je začasno ukinjeno izde-
lovanje lahkih tovornih avtomobilov.

Po vsej Turčiji vlada hudi mraz. V Carigradu
že štiri dni močno sneži, medtem ko na
morju divja hudi veter. V Ankari je že več
dni nad 10 stopinj pod ničlo.

22 letni Churchillov vnuk, David Romilly, le-
talec kanadskega letalstva, je padel v le-
talski bitki nad Atlantikom.

Italijanske zasluge v sedanji vojni

Italija gospodari nad Jadranom, kar je korak k dosegu oblasti nad vsem Sredozemljem

München, 3. jan. s. List »Münchener Neueste
Nachrichten« prinaša dolgo poročilo svojega ri-
mskega dopisnika o borbi Italije v letu 1941 in
poudarja, da je od konca leta 1940 Anglija spravi-
la skupaj vse svoje ogromne rezerve in zaloge
svoje imperije v namenu, da bi premagala Ita-

lijo in tako oropala Nemčijo njene najhrabrejše
zaveznice. Toda vsi angleški poskusi so zgoreli
svoj cilj. Kmalu po znamenitem Ducejevem go-
voru od 23. februarja se je začela ofenziva v Li-
biji, ki je vrgla Angležje čez egiptске meje. Z
uspešno zmago na Balkanu si je pridobila Italija
popolno nadzorstvo nad Jadranskim morjem in si-
cer prvikrat, odkar je prenehala biti gospodarica
tega morja beneška republika. Tako je to morje
postalo čisto italijansko in veže italijanski imperij
s Hrvaško in Grčijo, ki obe spadata v italijanski
življenjski prostor. Italija pa je storila tudi korak
proti tolikanj zaželenemu gospodstvu nad Sredo-
zemljem. V preteklem letu 1941 se je izkazalo v
vseh potankostih tesno sodelovanje med Nemci in
Italijani ne samo na vojaškem polju, temveč tudi
na gospodarskem in le tako je bilo mogoče ures-
ničiti popolno gospodarsko soglasje med obema na-
rodoma in zanjati nemoteno izmenjavo vseh pri-
delkov in izdelkov, ki so neizogibno potrebni za
vojne. List nato poudarja vse ukrepe, ki jih je
Italija v zadnjih mesecih storila za svoje vojno
gospodarstvo, potem pa pravi, da je Italija po
svojem celotnem ustroju takšen narod, ki zna vzdr-
žati tudi najtršo borbo.

Sofija, 3. januarja. s. Pod naslovom »Težka
naloga Italije v Sredozemskem morju« objavlja so-
fijski list »Dnes« članek svojega dopisnika iz Rima,
v katerem pravi, da je Velika Britanija zbrala
vse svoje močne sile na Sredozemskem morju in
njegovem obrobju, da bi vrgla ob tla Italijo. Vsi
ti računi so spodleteli. S svojimi vojniki in svojimi
armadami in s svojim visokim bojnim duhom je
Italija vzdržala borbo z britanskimi silami, ki so
bile največkrat številnejše in močnejše kakor nje-
ne, povrh pa so imele tudi kolosalno oborožitev in
boljše orožje.

Italija je vezala na Sredozemsko morje naj-
boljše dele britanskih sil in tako omogočila silam,
ki sestavljajo trojni pakt, da so Anglijo tolkle na
drugih bojiščih. Velikanska naloga Italije je do-
živela priznanje v vsem svetu. Bolgarski list »Zor-
ac« poudarja v svojem uvodniku, da bi rada An-
glija zmerom gospodarila nad vsemi morskimi
potmi in da je zato skušala uničiti tudi italijanske
sile, vendar pa je sedanja vojna pokazala, da je
prav zaradi italijanskega delovanja morala Anglija
raztrgati enotnost svojega vojnega brodogoja in prav
zaradi italijanskega brodogoja je udarna sila An-
gležev majhna, njihov pomorski položaj ne sil-
težak.

Imenovanja v vodstvo stranke

Rim, 3. jan. s. Na predlog tajnika fašistične
stranke je Duce imenoval prosvetnega ministra
fašista Josipa Bottaia, člana narodnega vodstva
PNF.

Prav tako je Duce imenoval fašista Andrea
Ippolita, podtajnika GUF-a za člana vodstva PNF.

P. N. F. odloča pri podeljevanju javnih služb

Rim, 3. januarja. s. Italijanski Službeni list objavlja zakon, ki je začel veljati z včerajšnjim dnem in ki določa, da je treba pri imenovanju oseb na gotove položaje ali pri podeljevanju nalog, ki so v javnem interesu ali pa političnega značaja, poprej vprašati za svet Narodno fašistično Stranko. Zakon se glasi:

Čl. 1. — Pri imenovanju na položaje in pri podelitvi nalog, ki so v javnem interesu ali pa političnega značaja, se je treba prej posvetovati z Narodno fašistično stranko.

Čl. 2. — V smislu prejšnjega člena se smatrajo v javnem interesu in političnega značaja: imenovanje županov in članov občinskih svetov, pokrajinskih predstavnikov in rektorjev; imenovanje predsednikov upravnih svetov in generalnih ravnateljev državnih uradov, naj bodo ustanovljeni ali se imenujejo kakor koli, generalnih ravnateljev Narodnih Oper in na splošno vseh ustanov in zavodov s pravico javnosti tudi s samoupravno ureditvijo, ki so pod državnim nadzorstvom in zaščito, ali ki jim država stalno na-

klanja podpore; imenovanje predsednikov, upravnih svetnikov in generalnih ravnateljev podjetij, ki so v zvezi ali neposredno odvisna od zgoraj navedenih ustanov, ter dobivajo od njih potrebna sredstva za doseg lastnih ciljev, kakor tudi odvisni od družb, katerih kapital vsaj do polovice tvori dohodek, pri katerem je udeležena tudi država; imenovanje predsednikov in drugih ravnateljev sindikalnih družb katere koli stopnje in njihovih postranskih ustanov; imenovanje predsednikov socialnih in dobrodelnih ustanov; začasni posli pri izvrševanju funkcij, ki se nanašajo na položaje, navedene v prejšnjih členih.

Čl. 3. — Uredbe, navedene v 1. členu tega zakona, ne nanašajo na imenovanja ali napredovanja, predvidena v državnih upravnih službah.

Rim, 3. januarja. s. Službeni list objavlja zakon z dne 29. novembra 1941-XX, št. 1408, ki zadeva položaj državnih predstavnikov, položaj v stranki in drugih javnih ustanovah v okviru družb, zavodov in podjetij.

Napredek Ljubljane v letu 1941

Mnoge nove zgradbe in razne prenovitve dajejo Ljubljani lepše lice

Kljub temu, da je bilo leto 1941 za Ljubljano vojno leto in je le malo manjkalo, pa bi vojni vihar skazil lepo lice naše prestolnice, vendar moramo sedaj, ko vstopamo v novo leto 1942, ugotoviti, da to vojno leto nikakor ni ostalo brezplodno in da je Ljubljana tudi v letu 1941 znatno napredovala ter napravila v svojem napredku velike in pomembne korake dalje.

Predvsem moramo ugotoviti, da je lani stopila v zaključno fazo regulacija Ljubljane, torej problem, s katerim so se Ljubljančani bavili že najmanj dve sto let. Pred dvajsetimi leti se je regulacija Ljubljane končno približala svoji uresničitvi in od tedaj dalje smo vsako leto mogli ugotoviti, da regulacija Ljubljane napreduje. Lani so bila v drugi polovici leta razpisana in tudi oddana dela za zgraditev končne zatvornice na Ljubljani pri cukrarni. Letos bo to delo zaključeno in vsa regulacija Ljubljane tudi. Regulacija Ljubljane je bila potrebna predvsem za ureditev in osušitev Ljubljanskega barja, s čimer je poljedelstvo naše pokrajine pridobilo ogromno rezervo zemlje, hkrati pa se je olepšalo tudi mesto, ki ima sedaj urejeno strugo. Preostane le še naprava hidrocentrale pri bodoči zatvornici, toda to delo bo počakalo boljših časov.

V te vrste del spada tudi zgraditev toliko potrebnega mostiča čez Grubarjev prekop ob podaljšku Streliške ulice.

Važno vodno delo je tudi graditev kopalnice v Kozelji. Kopalnica na prostem Ljubljana res pogreša. Kopalnice v Kozelji je najstarejše v Ljubljani, sedaj pa bo popolnoma preurejeno in prenovljeno.

Lepo je napredoval tudi ljubljanski Tivoli. Dela za napravo otroškega igrišča še niso končana, bodo pa letos zaključena. Rožna dolina dobi tako novo ugodno zvezo z mestom, ljubljanska mladina pa veliko igrišče.

Tivoli sam je letos dobil s podaljšano Šubičovo ulico do Zvezde novo zvezo z mestom, mesto Ljubljana pa v tem delu dve novi ulici ter hkrati štiri velike stanovanjske palače Pokojniškega zavoda v Muzejski ulici, katerim se pridruži letos še peta.

Kaznovani prodajalci

Ljubljana, 3. januarja.

Policija za nadzorstvo nad živili je v preteklih dneh zalotila naslednje prodajalce, da niso imeli izobesitvenih cenikov: Tesnar Lovrenc, prodaja sadija, Dobrunje 51; Završnik Janez, prodaja sadija, Fužine 8; Bertok Miran, prodaja živil, Vodnikova 167; Lazar Karl, manufaktura, Tržaška 16a; Wanek Jožefina, trgovka, Sv. Petra 9; Herzog Marija, manufaktura, Celovška cesta 162; Cander Vincencija, galanterija, Igriška 3; Zadnikar Jožefina, manufaktura; Ogrinc Ivana, manufaktura, Hrenova 17; Butara Anton, prodaja živil, Tyrševa 86; Zajc Franciška, prodaja zelenjave, Smartno 8; Primožič Katarina, gostilna, Rožna dolina VIII-6 in Simončič Ivana, prodaja zelenjave, Tomačevo 7.

Imenovani so bili kaznovani z denarno globo. Poleg tega so bili naslednji prodajalci ovadeni še sodnim oblastem zaradi navijanja cen:

Rezar Franc, mesar, Dolenjska 64; Lesjak Marija, prodaja zelenjave, St. Jurij 16; Šolar Jožef, usnarj, Tavčarjeva 6; Resman Alojzij, prodaja živil, Cesta 29. oktobra 21; Novak Marija, trgovka, Stara Cerkev 17; Ugrinc Ivana, trgovka, Hrenova 17; Basnik Anton, trgovec, Salska vas 78; Kajzer Ivana, prodaja zelenjave, Tomačevo 7; Simončič Ivan, prodaja živil, Celovška 62; tvrdka »Opekas«, Miklošičeva 6 in Matjaž Ana, prodaja sadija, Gostilniška 12.

Novice iz Ribnice

Preprečen požar. Včeraj se je v gospodarskem posloju posestnika Adolfa Goršeta v Ribnici nenadno pojavil ogenj. Plameni so bušili iz listja in se naglo prijemali že poslopja, toda nagel poseg gasilcev in domačih je ogenj zadušil in s tem preprečil, da poslopje ni utrpelo škode.

Medklubske smuške tekme v Ribnici. Agilni ribniški športniki so sklenili izrabiti ugodne snežne razmere in so pripravili vse potrebno za izvedbo smuških tekem v okolici Ribnice. Na tekme bodo povabili vse smuške klube v naši pokrajini.

Prvi državni proračun v novi Hrvaški

Največja vsota je namenjena vojnemu ministristvu

Zagreb, 3. januarja. s. Hrvaški Službeni list prinaša besedilo prvega finančnega zakona in proračunskih postavk v novi Hrvaški državi. Proračun znaša 10.891.208.000 kun. Izdatki znašajo 10.891.208.000 kun, dohodki pa 10.591.942.000 kun. Razlika 299.261.000 kun bo pokrila z dohodki od državnih podjetij. Izdatki državnih podjetij znašajo 5.250.436.000 kun, dohodki pa 5.549.697.000 kun. Razlika 299.261.000 kun bo uporabljena za pokritje primanjkljaja državne uprave. Bilanca bo narejena po včeraj objavljenem zakonu o državnem računovodstvu.

Božične počitnice podaljšane tudi za vseučilišča

Rim, 3. jan. s. Ministrstvo prosvete določa, da se odlok o podaljšanju počitnic do 19. januarja na šolah vseh vrst nanaša tudi na univerze in na zavode umetnostnega značaja.

Nove cene kavinih nadomestkov

Visoki Komisariat je določil nove cene kavinih nadomestkov tovarn »Žika«, »Koliška« in »Slad«. Trgovci dobe nove cenike v pisarni Združenja trgovcev od ponedeljka popoldne dalje.

V treh vrstah...

Včeraj je bil v Ribnici običajen kramarski sejem, ki pa žal ni bil tako dobro založen z blagom kakor so to bili drugokrat. Tudi kmečkega ljudstva je prišlo le bolj malo v trg, nekaj zaradi prehudega mraza, nekaj pa tudi zaradi tega, ker ni bilo v žepu dovolj denarja.

Včeraj zvečer si je zlomila nogo Jožica Sukanja, ki je doma na Hradeckega cesti št. 70.

Prav tako si je včeraj popoldne zlomil nogo Ferdinand Vode, ki so ga reševalci prepeljali na kliniko.

Sentjerneška občinska pisarna se je te dni vselila v nove občinske prostore. Občina bo odsej uradovala v treh novih uradnih prostorih.

Na božični večer je okrožni koroški propagandni vodja obiskal bolnike, ki se zdravijo v znamenit goliškim zdravilišču. Vodja je bolnikom izročil tudi darila in se zdravnikom zahvalil za njihovo skrb, ki jo imajo do bolnikov.

3. in 4. januarja bodo po Gorenjskem začeli s prvo zbirko za zimsko pomoč. V ta namen bodo prodajali posebne značke, na katerih bo upodobljenih 12 najrazličnejših cvetk, ki rastejo na Koroškem in Gorenjskem. Naprodaj bo 500.000 ta' značk.

V Prečni je bil pred nedavnim velik kmečki tečaj. Dva strokovnjaka sta poučevala kmete, kako obdelati zemljo, da bo dala čim več donosa.

16.000 lir je našel na cesti blizu Ribnice delavec Hubert Mihčič in najdbo tudi takoj prijavil. Denar je bil last ribniškega lesnega trgovca Cvara. Mihčič vsekakor zasluži javno pohvalo za svojo poštenost, ki je v teh časih tako redka. G. Cvar je prav gotovo poštenega najditelja tudi nagradil.

S Hrvaškega

Zagreb, 3. januarja. s. Sklenjeno je bilo, da se v Banjaluki ustanovi radijska postaja, ki bo zvezana z zagrebško. To bo prva radijska oddaja na postaji v Bosni in Hercegovini.

Zagreb, 3. januarja. s. Na postaji v Banjaluki se je pripetila težka železniška nesreča. Do nesreče je prišlo zaradi tega, ker so bile kretne napravo premaknjene. Trčila sta pospešeni in tovorni vlak. Ubitih je bilo pri tem 7 oseb, 35 ljudi pa je bilo ranjenih. Obe lokomotive sta razbiti, zaradi česar so morali poklicati iz Zagreba pomožni vlak, da progo očisti.

V nezavisni hrvaški državi je že sestavljen zakonski načrt, ki bo urejeval novi družabni red. Spore, ki bi nastali na tem področju, bo reševal posebni sodni svet, ki ga bodo sestavljali ljudje od stroke.

V Zagrebu je nemški poslanik namesto običajnih novoletnih čestitk daroval 30.000 kun za hrvaško zimsko pomoč.

V hrvaških »Narodnih novinah« je izšel uradno izdani poslovnik, ki bo urejeval tržne cene.

Prav tako objavlja zadnji hrvaški uradni list obširno določbo, iz katere je natančno lahko razvidno, koliko smejo pri prodaji zaslužiti trgovci, ki prodajajo tekstilne proizvode. Najvišji dovoljeni zaslužek velja tudi za prodajo na debelo.

Mlad fant s popolno teoretsko, praktično in kmetijsko izobrazbo išče zaposlitve s 1. februarjem. Ponudbe naj se pošljejo na podružnico »Slovenskega doma« v Ribnici.

Molitve za pok. kanonika Sušnika

Ljubljana, 3. jan.

Danes dopoldne so bile v ljubljanski stolnici pogrebne molitve za pokojnim protonotarjem in kanonikom stolnega kapitlja ljubljanskega, Ivanom Sušnikom. Molitev so se udeležili vsi člani stolnega kapitlja. Po obrednih molitvah je bila za pokojnika darovana tudi sv. maša.

Kakor že znano, bo pogreb pokojnika ob polstirih iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah. Pogrebni obred bo opravil prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman ob asistenci kanonikov.

Novice iz Države

V Rimu tretje leto zaporedoma sneg. Poročali smo na tem mestu že, da letošnja zima ni prinesla s snegom niti krajem v Srednji Italiji. Te dni ni snežilo samo po apeninskih višinah, pač pa so se v sneg odela tudi mesta nizko do dolin. Tako poročajo, da je zapadel sneg med drugim tudi v sicer tako topli napolski okolici in tudi v Rimu samem. Poročajo, da je za Rim takšno »snežno« presenečenje res nekaj izrednega, pripominjajo pa, da je letošnja zima že tretja po vrsti, ko se Rimljani lahko doma kepajo.

Smrt generala Grantantieri. V Turinu je te dni umrl general Pietro Grantantieri. Z dvajset let je minulo, odkar je zapustil aktivno službo in je ves ta čas preživel v Turinu. Rojen je bil 1.1854 in je torej dočkal visoko starost 87 let. Ze v zgodnjih letih se je odločil za vojaški poklic in pokazal izredne sposobnosti. Bil je tudi zelo izobražen mož. V prvih letih sedanjega stoletja je imel ozke stike z Mussolinijem, ki se je tedaj začel politično uveljavljati. Sedanjí vodja Italije je visoko cenil vrline tedanjega stolnika Grantantieri. V prejšnji svetovni vojni je Grantantieri kot polkovnik poveljeval pehotnemu polku, kot general pa pozneje brigadi »Emilia« ter s njo izvedel junaške poteze v bojih na Sveti gori pri Gorici in pri Sv. Luciji pri Tolminu. Na Mrzli gori je bil leta 1916 tudi ranjen.

Industrijski delavci, ki so pri vojaki, dobe tudi letos novoletno nagrado. Sprejet je bil sklep, kakor pravi poročilo iz Rima, da industrijskim delavcem, ki so bili vpoklicani pod orožje, tudi letos pripada novoletna nagrada. V navodilih za izvršitev tega sklepa stoji, naj se v poštev prihajajoči činitelji drže točno pravil, ki so bila izdana že meseca februarja letos in jih navaja tudi okrožnica, ki jo je razposlalo glavno ravateljstvo Narodnega fašističnega zavoda za socialno skrbstva.

Trije bratje junaško padli za domovino. Iz Cassale Monferrate poročajo, da so te dni imeli tam ganljivo spominsko svečanost na čast trem bratom domačinom, ki so padli na bojišču in o katerih pravi poročilo, da so res pravi simbol junaštva in vere v bodočnost. To so bili bratje Natale, Silvio in Italo Palli. Spominske svečanosti so se udeležili tamkajšnji prefekt, zvezni tajnik, domači župan in številne druge vplivne krajevalne osebnosti ter oddelek vojaštva. Slovesnost je prešla v navdušeno domoljubno manifestacijo, pri kateri so navzoči močno vzklikali Duceju.

Zvišani procenti za prodajalce tobaknih izdelkov. Iz Rima poročajo, da je tobakni monopol sklenil s 1. januarjem 1942 zvišati procente za prodajalce tobaknih izdelkov. Dodaj je bil ta odstotek določen za slabše vrste tobaknih izdelkov na 5,60, za boljše vrste pa na 9,60. Uprava tobaknega monopola bo z novim letom le odstotke zaokrožila navzgor, in sicer od 5,60 na 6 in od 9,60 na 10.

Prodaja poročnih prstanov. Poročne prstane v predpisani teži in obliki — poročajo s pristojnega mesta v Rimu — je dovoljeno prodajati le v toliko, v kolikor gre res samo za tiste prstane, ki so jih zlatarji in draguljarji svojčas pravilno prijavili, ko so se te vrste zaloge popisovale. Z drugimi besedami se to pravi, da je zdaj prepovedano izdelovati iz drugih prijavljenih predmetov poročne prstane in jih potem svobodno prodajati. Zlatarji in draguljarji smejo prodajati poročne prstane le tistim, ki predložijo potrdilo z občine, da se bodo res poročili.

Fašistična B-fana. V okvir dobrodelnih ustanov, od katerih imajo korist revni otroci, spada v Italiji tudi tako imenovana »Befana«, nekaj italijanski sv. Miklavž, ki ga v Italiji praznujejo na dan sv. Treh kraljev, 6. januarja. Vsako leto razdele na dan fašistovske Befane nešteto daril med revne otroke. Otroci dobe n. pr. obleko, knjige in druge nujne potrebitine, manjšim pa Befana prinese tudi igrače. Po zadnjih podatkih, ki jih je objavilo vrhovno poveljstvo italijanske litorske mladine in ki se nanašajo na XVIII. leto fašistične dobe, torej na leto od 28. oktobra 1939 do 28. oktobra 1940, je bilo na dan fašistovske Befane razdeljenih skupno 1.724.031 zavrtkov z darili v skupni vrednosti 25.722.000 lir.

Črna KAMELA

Poslal sem ji cvetlice, zraven pa pisemce: Vso srečo ti želi tisti, ki si ga pozabila. Ali nisem že rekel, da je bila nepreračunljiva, divja, nespametna, togočna, nagla in — ni se znala upirati. Komaj je menda dobila v roke moje cvetlice, že me je poklicala. Dobila me je v gledališču, ko sem ravno čakal, da nastopim s svojo vlogo. »Bob, mi je rekla, »takoji moraš priti. Moraš na vsak način. Tako rada bi te videla. Čakam na te.« Pogledal je Chana nekam plašno in pri tem skomizgnil z rameni. »Vsaki drugi ženski bi odgovoril čisto enostavno: — Šele po predstavi! — Toda napram Shelah je bilo kaj takega popolnoma izključeno. Bil sem že zgodaj v gledališču in popolnoma napravljen za svojo vlogo ter sem imel še pet in štirideset minut do svojega nastopa. Imam avtomobil in bi v pol ure lahko opravil to pot tja in nazaj. Ob pol osmih sem šel v svojo garderobo v pritličju, jo od znotraj zaklenil, skočil skozi okno na cesto in odhitel k vozilu.

Shelah mi je govorila o utici. Rekla je, da ima majhno družbo, da pa mi ni treba srečati nobenega gosta. Razen tega me je hotela videti na samem. Okrog tri četrti na osem sem prispel tja. Shelah sem našel pred hišo in potem sva šla v uto. Tako čudovito me je pogledala, da sem mislil, da berem iz njenih oči več kot pa gotovo radovednost. Njen pogled me je presunil. Poznal sem jo kot mlado, svežo in vedno zadovoljno, toda Hollywood jo je bil popolnoma spremenil. Sicer pa, saj tudi mi ne postajamo mlajši. Dragoceni čas je minil kakor blisk med spomini na najino skupno življenje. Videti je bilo, da jo je spomin na preteklost osrečeval. Jaz sem bil nervozen, ker je čas naglo potekal in sem stalno gledal na uro. Končno je nastopil zame čas odhoda.

Fyfe je obmolnil. »In potem...« mu je pomagal Chan.

»Da, omenbe vredno je,« je nadaljeval Fyfe, »da sem imel že pri telefonskem razgovoru, še bolj pa pri najinem srečanju občutek, da potrebuje Shelah mojega nasveta v silno nujni stvari. Toda, ko sem ji rekel, da moram iti, me je le žalostno in nemočno pogledala. »Bob,« je rekla, »saj me imaš še malce rad?« Stala je tik zraven mene in objel sem jo. »Prosim te« sem ji rekel... Tisti trenutek je bil moj. Nihče mi ga ne more vzeti. Vsa radostna preteklost je spet postala živa, moje srce je bilo raztrgano, vedno bolj jasno mi je bilo, da čutim v srcu ljubezen do Shelah... in v svojih mislih sem navzlic temu čul neprestano tiktakanje svarače ure. Ilustno sem ji rekel, da bom prišel spet po končani predstavi, da se bova videla še vsak dan, da bova skupaj plavala... nenadoma se me je polastilo upanje, da si jo bom spet osvojil nazaj. In znatni bi to tudi zmoget... morebiti... Toda zdaj... zdaj... Njegov glas je upadel. »Uboga Shelah! Moja uboga Shelah...«

Chan je resno prikimal. »Vse preveč drži: Tistega, ki stoji soncu najbližje, usoda najprej omami.«

»In mislim, da ni nihče stal soncu tako blizu kakor Shelah,« je pristavil Fyfe. Kot bi hotel priseči, je pogledal Chana. »Čujte, gospod komisar, ne smete me pustiti na cedilu! Najti morate tistega, ki je zagrešil to grozno dejanje!«

»To je moj cilj in stremeljenje,« mu je zagotavljal Chan.

»Potem ste šli takoj prosto?«

»Da. Ko sem jo zapustil, je stala sredi sobe. Zdrava in smehljajoča se. Smeh med solzami. Potem sem skočil iz ute.«

»Koliko je bila tedaj ura?«

»Vem točno: štiri minute čez osem. Tekel sem do vozila, našel svoj avtomobil, kjer sem ga bil pustil, in drvel blazno v mesto. Ko sem skozi okno skočil nazaj v svojo garderobo, sem mislil, da nekdo kot norec trka na vrata. Odprl sem in dejal, da sem nekoliko zadremal, potem pa sem šel z inšpicientom za kulise. Zamudil sem pet minut. Inšpicient mi je pokazal svojo uro: dvajset minut čez osem. Pa ni bilo nič hudega zato, kajti

nastopil sem, odigral svojo vlogo in ravno se je končalo prvo dejanje, ko mi je neki mladenič po telefonu sporočil presunljivo novico.

Tedaj je vstal. »To je, gospod komisar, moja izpoved. Moj današnji obisk pri Shelah mi bo prinesel še mnogotere nevesčnosti. Toda navzlic temu mi ne bo žal. Ponovno esu jo videl — spet sem jo imel v svojem objemu — in za to srečo sem pripravljen plačati sleherni račun. Ali bi radi vedeli še kaj?«

Chan je zmajal z glavo. »Trenutno nič. Le prosil bi vas, da ne zapustite prizorišča te drame. Lahko se pojavijo še nekatera vprašanja.«

»Se razume samo po sebi,« je pritrdil Fyfe.

Zavonil je zvonce in Chan je sam stopil k vratom. Iz teme je med vrtnate podboje stopil debel mož v uniformi honolulske policije.

»Ah, vi ste, Spencer,« je dejal Chan. »Kar notri!«

Policaj je stopil v predurje. Za seboj je potegnil neko prikazen, ki bi je razen na tropskih obalah nikjer ne mogel najti.

»Tole sem pobral na Kalakaua avenuiji,« je pojasnil policaj. »Mislim, da bi si ga vi ogledali nekoliko поблиže. Glede svojih navedb o današnjem večeru je bil nekam nejasen.«

Mož, o katerem je govoril, se je otreseel trdega policajvega prijema in stopil k Chanu: »Mislim, da nismo prišli prepozno k večerji,« je pripomnil vljudno. Ogledal se je naokrog in snel, brčkone pod višerom kakršnega koli spomina, obrabljeni slamek z glave. »Moj šofer je enostavno brez orientacije. Zašel je.«

Govoril je odločno in ljubeznivo s premišljenim poudarkom, kar je bilo v popolnem nasprotju z njegovo neavardno obleko. Razen v slamniki, ki ga je držal zdaj v drobnih, s sončnimi pegami posejani roki, je njegova obleka obstajala iz umazanih, nekoč belih platnenih hlač, iz srajce brez ovratnika, iz oguljenega suknjica in iz bornih ostankov čevljev, skozi katerih luknje so moleli goli prsti.

Vselej pripravljeni vsakomur prihiteti na pomoč

Tudi v letošnjem letu so ljubljanski gasilci obvarovali mnogo imovine pred uničenjem

31. december. Zadnji dan v letu. Koliko žalostnih in koliko veselih dogodkov človek doživi v enem letu. Koliko nesreč se dogodi v enem letu in koliko dobrega nam lahko stori ljudje, ki so postavljali zato, da rešujejo iz ognja še vse tisto, kar se rešiti da.

Bili so časi, ko so bili ljudje skoraj brez moči proti ognju. Bili so časi, ko je divjal ognjeni element lahko brez vsake meje in je ugonabljal mesta, vasi in čisto tudi cele dežele. Kaj so mogli ljudje proti silnemu ognjenemu morju? Nič! Niso mogli reševati svoje in drugih imovine in še srečni so lahko bili, da niso našli smrti v ognju. Časi pa se spreminjajo, spreminjajo se navade, tehnika se spopolnjuje, nove iznajdbe so zagledale beli dan in veliko pozornost so vsepovsod kazali v tem, kako omejiti ogenj, kadar izbruhne, kako ga preprečiti, kako ga ugasniti, da ne uniči imovine, ki so jo skrbeli in vestni gospodarji včasih varčevali od rane mladosti pa do izbruhne pogubnega ognja. Koliko nesreče je včasih prinesel ogenj. Kdo bi našteval milijone in milijarde vredno imovino, ki jo je ogenj uničil v dolgih stoletjih in tisočletjih?

Imamo vestne čuvanje

Dandanes ni treba biti gospodarjem in hišnim lastnikom več v takšnih skrbih, kaj bo z njihovo imovino, z njihovim posestvom, kaj mu bo prinesel jutrišnji dan in ali mu ne bo ponosil skočil ognjeni petelin na hišno sleme. Gospodar je lahko bolj miren, saj ima domače gasilce, ki mu bodo takoj brez oklevanja priskočili na pomoč in bodo gasili in svoja življenja izpostavljali za njegov blagor. V mestu so zavarovalnice in kdo bi si še delal prevelike skrbi, če bi do ognja res prišlo.

Poklicni gasilci izpolnjujejo svojo dolžnost kakor treba

S poklicnimi kakor tudi s prostovoljnimi gasilci ljubljanskega mesta moremo biti več kot zadovoljni. Noč in dan stoje na straži, nobena nočna ura jih ne moti — naj bo zima ali vihar, dež ali grom, vedno so na mestu tam, kjer jih kličejo ljudje na pomoč. Ni je minute, da ne bi bili pripravljeni priskočiti nesrečnemu na pomoč.

64 požarov je bilo v tem letu

64 krat je gasilce poklicala dolžnost, da ukroto ogneti element. 64 krat so morali s svojimi avtomobili na vse konce, kjer so jih potrebovali in kjer je bilo treba reševati imetje meščanov iz ognjenih objemov. Pri teh 64 požarih je skupaj sodelovalo 647 gasilcev, kar jasno kaže velik čut odgovornosti vsakega pravega gasilca.

104 ure in 1 minuto

so trajali vsi požari letošnje leto. Poklicni gasilci pa so skupaj seštevili gasili 1041 ur in 1 minuto. V takšne vrste požarov pa se deli teh 64 intervencij: 10 je bilo velikih požarov. Najdaljši izmed njih je trajal kar nepretrgoma 4 dni. To je bilo tedaj, ko je gorela skladišča na Kodeljevem v nekdanjem intendantskem skladišču. Najobširnejši pa je bil letos požar na Igu, ko so gorela številna stanovanjska in gospodarska poslopja in ko je ogenj povzročil tudi občutno škodo, ki je šla v sto tisoče lir. Pet je bilo požarov srednje vrste, 15 je bilo manjših ognjev, dva gozdna požara, štirje namisljeni požari, štirje stropni požari, trije sobni požari, en požar zaradi eksplozije, dvakrat so morali gasilci posredovati zaradi nezgode, en kletni požar in končno dve reševalni intervenciji. Najkrajši požar je trajal le 11 minut.

Motorne brizgalne in agregati so bili 190 ur v pogonu

Da je ljubljanska gasilska četa sodobno opremljena, pove tudi dejstvo, da razpolaga skupaj kar s 14 motornimi vozili, od katerih je šest avtomobilov za prepeljavanje ponesrečencev v bolnišnico in iz nje. V tem letu sta bila kupljena tudi dva nova reševalna avtomobila trdke Fiat, ki glede na druga vozila potrošita zelo malo bencina. Se najbolj moderna pridobitev je veleumna velika Magirus lestev. Dalje razpolaga gasilska četa z enim zaprtim velikim avtomobilom znamke Gräf-Stift. Ta avto ima vdelano tudi brizgalno ter eno prenosno motoriko. Četa ima tudi poseben avto za kemično gašenje. Tega uporabljajo samo takrat, kadar gori bencin, benol, špirit ali kaj podobnega, in kar gase s posebno kemično peno, ki jo proizvaša poseben generator. Dalje imajo gasilci še eno motorno »Steyr« brizgalno, en orodni avto, ki so ga poklicni gasilci preuredili po lastnih načrtih in z lastnimi delavnimi močmi. Zda mu bodo dodali še velik žerjav, ki bo lahko dvignil 3000 kg težko breme, in pa vse potrebno dodatno orodje, ki ga doslej gasilci niso imeli v toliki meri. Dalje imamo še en tovorni avto za prevoz cevi in raznega orodja. Pa še en velik avto za prevoz poveljstva in pa gasilcev na pogorščica. Četa ima potem še eno motorno kolo s priklopi in dva priklopna agregata motorja, ki se lahko prideneta k vsakemu motornemu vozilu.

Gasilci se vedno urijo

V času, ko ni bilo reševalnih voženj ali ognja, pa so gasilci izpolnjevali svoje strokovno znanje z raznimi vajami, tako kot mostvo kakor tudi kot poedinci. Gasilci so bili v raznih tečajih, v katerih so se sami še bolj izpolnjevali ali pa so poučevali druge tečajnike. Saj se gotovo še vsi spominjate uspešnih samarijskih tečajev, potem raznih tečajev za pasivno zaščito pred napadi iz zraka, dalje so bili v raznih šoferskih tečajih, nekateri člani čete so posejali tudi poseben strokovni varilski tečaj, da ne govorimo o stalnih vajah, ki jih je imelo mostvo z orodjem.

V ostalem prostem času pa so gasilci delali v svojih delavnicah v Mestnem domu. Vsak gasilec je namreč tudi izkušen obrtnik, razen tega pa je tudi strokovno podkovan samarijan in mož na svojem mestu kar se tiče gasilstva. Skoraj vsa popravila, razen najtežjih, ki zahtevajo strojno obdelavo, izvrše gasilci kar sami doma v svojih delavnicah. Delavnice so dobro urejene in jih vodstvo stalno tudi še izpopolnjuje. Gasilci imajo v svojem domu posebno ključavničarsko delavnico, dalje mehaniko, krojaško, čevljarstvo, mizarstvo, ličarsko in tapetniško. Tele obrtnike lahko najdete med poklicnimi gasilci: mehanike, ključavničarje, mizarje,

dimnikarje, ličarje, tapetnike, kolarje, krojače, čevljarje, avtomehanike, delavce za fino mehaniko, kovače, kleparje, zidarje in elektromehanike.

Poklicni gasilci so v družbi s prostovoljnimi gasilci imeli tudi skozi vse leto stražo na raznih prireditvah, da ne govorimo o stalnih stražah v obeh narodnih gledališčih in na ljubljanskem velesejmu.

Poklicni gasilci imajo tudi svojo spalnico v Mestnem domu, tako da so takoj pri roki, kadar jo potrebna hitra pomoč. V Domu je tudi lepa umivalnica in pa kopalnica, da se morejo gasilci po končanem gašenju takoj tudi očistiti. Kakor ena sama prijateljska družina so naši gasilci, tovariši drug drugemu v sreči in nesreči.

Tudi druge čete so stalno na straži

Prav gotovo ne smemo pri vsem tem naštevavanju pozabiti tudi ostalih gasilskih čet, ki so tudi stalno na straži in so vedno pripravljene priskočiti svojim poklicnim tovarišem na pomoč. Tu naj omenimo predvsem prostovoljno gasilsko četo za Ljubljano, ki ima tudi stalno dežurno službo, ki je prav povsod pomagala, kjer je bilo to potrebno. Vrle prostovoljce vodi priznani gasilski strokovnjak in

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Ljubljana, 3. januarja. Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani od ponedeljka 3. januarja zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik, prodajati navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.50 L; zeljnate glave na drobno izpod 10 kg 1 L; zeljnate glave na debelo 0.80 L; kislo zelje zeljarjev z obrtnim listom na drobno 2.50 L; kmečko kislo zelje na drobno 2 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.75 L; repa na debelo 0.60 L; kislja repa 2 L; rdeče zelje 1.50 L; ohrovt 1.50 L; cvetača 3.20 L; brstni ohrovt 5 L; kolerabice 3 L; rumena koleraba 0.70 L; rdeča pesa 2 L; rdeči korenček brez zelenja 2.50 L; rumeno korenje na drobno 0.80 L; črna redkev 1.20 L; osnaženi hren 3 L; šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.30 L; peteršilj 3 L; por 3 L; zelena 2.40 L; domača čebula 2 L; šalota 2 L; česen, 25 glavice na kg 4 L; otrebljena endivija 3.80 L; otrebljeni veliki motovilec 8 L; otrebljeni maji motovilec 12 L; domači njivski radič otrebljeni (cikorija) 4 L; suhi, v škafih in gredah siljeni radič 10 L; mehka špinaca 4.40 L; liter suhih bezgovih jagod 6 L; kg suhega šipka 8 L; kg suhega lipovega cvetja 20 L. Domača jabolka I. vrsta: kanadke, dolenske voščence, renatke (harbertova, šampanjska, landsberška, kaselska in Baumannova) 5 L; II. vrste: kosmači, zeleni, tafelčki, rožmarinčki, carjevič 4 L; III. vrsta: vsa zdrava jabolka 3 L. Domači orehi na drobno 11 L; orehova jedra prvovrstna 38 L; orehova jedra II. vrste 35 L. — Kunci žive teže 10 L; jajca komad 1.75 L.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 6 na rumenem papirju. Posebno pa opominjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah na prodaj vse tako blago, kakor je opisano v tem ceniku. Tako ne sme biti radič namočen, temveč suh, enako je pa prepovedano prodajati motovilec, če je med drobnimi motovilec nameršan veliki. V takem primeru velja samo za veliki motovilec določena nižja cena. Posebno pa opozarjamo, da prodajalke ne smejo hraniti blaga samo za izbrane kupovalke, temveč ga po določenih cenah dati vsem kupovalkam na razpolago brez ugovora.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu, ne samo na živilskih trgih na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu ter v Mostah, temveč sploh pri vseh prodajalkah in prodajalcih v vsej mestni občini ljubljanski.

Gospodinj in kupovalke naj same pomagajo pri nadzorovanju najvišjih cen ter podpirajo uradne organe pri pregledanju verižništva in izkoriščanju prebivalstva. Spet pa opominjamo gospodinj, naj blaga nikakor ne plačujejo nad najvišjimi dopustnimi cenami, ker se bodo morale naposled gotovo tudi same prepričati, da je nadzorstvo vsak dan strožje in preplačevanje prepovedalo z vso strogostjo.

Iz Ljubljane so se priglasili za selitev

Kramer Franc, Franz Rosa por. Kramer ter njeni otroci Erika, Franc Gerhilda in Alfred, Komar Albin, Adam Pavla por. Komar, Gostner Sonja, Gomi Frida por. Kristan, Tomšič Gerta, Tonioli Ida, Gaubach Marija por. Jeršinovič, Jenčič Margareta, Jenčič Franc in Jenčič Franc, Jančič Anton, Gartner Hermina por. Jančič, Hribersček Anton, Hribersček Walter, Hribersček Christl, Hartmann Franc, Ziemstein Helli por. Hartman ter njeni otroci Olga, Helmut in Erna, Gomiš Resi, Gomiš Olga, Brežnik Leopold, Gasček Elsa por. Brežnik ter njeni otroci Dorothea, Leopold in Maid, Borovnik Janez, Bauer Janez, Bizjak Marija por. Bauer in njuna hči Eli, Bajde Jožef, Tammehaim Elena por. Bajde, Brumetz Jožef, Volta Antonija por. Brumetz in njuna hči Amalija, Burger Karel, Franc Edwin, Oblak Franc, Hrastnik Ljudmila por. Oblak in njuna hči Ida, Schwikarschitsch Franc Kutl. Františka por. Schwikarschitsch, Wutti Vincenc, Kreutzmayer Rosa por. Wutti ter njuna otroka Herta in Walter, Vercé Janez, Jančič Marija por. Vercé ter njuna otroka Janez in Nada, Prosen Franc, Kreigher Karla por. Prosen ter njeni otroci Franc, Andreja, Stanislav, Marija in Alojzij, Podlogar Marijana por. Tschda, Ladstätter Karel, Werbitsch Ljudmila por. Ladstätter in njun sin Karlo, Galle Janez, Locker Marija por. Eppich, Doriath Jakob, Okretitsch Amalija por. Doriath, Vetter Ljudmila por. Burger, Vetter Vanda, Arko Margareta, Arko Anton, Widmar Ljudmila por. Arko, Jerausch Janez, Petelin Jožefa por. Jerausch in njun sin Janez, Schauer Jožef, Cacak Emilija, Petrič Aleksander, Franck Olga, Schneek Franc, Seebacher Otokar, Gorga Jožefa por. Seebacher, Praunseiss Ludvik, Lepelj Daniela por. Praunseiss ter njuna otroka Tatjana in Teodor, Langsteiner Pavla por. Rebernak, Vrhovec Teodor, Palme Ana por.

Verhovec ter njuna otroka Marija in Teodor, Vombek Marija por. Verhovec, Zeschko Erich, Bamberg Uta por. Zeschko ter njeni otroci Gert, Klaus in Karin, Pirnat Ana por. Zeschko, Walland Jožef, Blasnik Pavla por. Walland ter njuna otroka Peter in Viljemina, von Schollmayer-Lichtenberg Margareta, Wohlfahrt, Siegmund, Novak Toni por. Wohlfahrt, Zorn Franc, Anjanova Katarina por. Zorn in njun sin Jurij, von Oberreigner Stanislav, Klobtschauer Josip, Hönigmann Waldtraut, Eisenzopf Richard, Högenbarth Helga por. Eisenzopf in njun sin Egon, Brinovar Karel, Fritz Františka por. Brinovar ter njuni hčeri Marija in Silva, Praunseiss Augusta, Büchler Egon, Schrappeneder Tea por. Büchler, Mreschar Janez, Luschan Emilij, Grad August, Brabant Terezija por. Grad, Fiedler Michael, Jessense Kati por. Fiedler ter njuna otroka Peter in Pavel, Drogenik Anton, Franz Emilij, Fürtner Ana por. Franz in njuna hči Inge, Luschan Eduard, Stedry Gizela por. Luschan, Praunseiss August, Rukli Terezija por. Praunseiss, Deutschmann Jožef, Tolmainer Marija por. Deutschmann in njun sin Teodor, Gladitsch Janez, Losser Edeltraut por. Gladitsch, Janschek Herman, Kotschan Janez, Wrench Marija por. Kotschan in njun sin Janez, Kunstel Erna, Pieteršek Marija, Sieberer Michael, Wiese Neža por. Sieberl ter njeni otroci Leo, Edith, Fritz in Ervin, Wisnovitsch Roža, Vehar Valentin, Schlöf Käthe por. Vehar ter njeni otroci Fritz, Silverij in Emil, Teger Marija, Schischegg Janez, Coriary Roža por. Schischegg ter njeni otroci Janez, Stanislav in Silvester, Roth Bogomir, Nabernik Emilija por. Roth, Klobtschauer Amalija por. Nabernik, Moschina Rudolf, Čilensček Marija por. Moschina, Demschar Antonija por. Mastnak, Mastnak Hilda, Paulek Maly por. Paar, Paar Vanda, Logar Filip, Logar Janez, Magerl Janez,

župni starešina Stanko Pristovšek. Tudi prostovoljci zaslužijo polno priznanje za svoja človekoljubna prizadevanja v primeru nesreče. Že nekaj časa imata razen omenjenih dveh čet stalno gasilsko stražo tudi četa na Barju in pa viška gasilska četa. Ljubljanski prostovoljci so se aktivno udeležili 22 krat pri raznih požarih in stali svojim poklicnim tovarišem vedno ob strani. Četa z Barja je sodelovala trikrat, draveljska gasilska četa dvakrat, enako tudi spodnje in zgornjeišenska četa, po enkrat pa sta sodelovali moštanska četa in gasilci iz Štepanje vasi. Pripomniti pa moramo, da so vse imenovane čete ob vsakem alarmu takoj pripravljene sodelovati, vendar jim to v večini primerov ni potrebno, ker se že poklicnim in prostovoljnimi gasilcem posreči ugasniti ogenj. Vsaka izmed navedenih čet seveda deluje še posebno v svojem odrejenem delokrogu. Čete se v prostem času urijo in tako skrbje za čim boljše udarno moč.

Gasilska motorna vozila so v letošnjem letu prevozila skupaj več kot 2000 km in to na 200 voženj. V 200 voženjih zaradi tega, ker je šlo večini iz garaže po nekaj avtomobilov, drugič pa spet samo eden.

35.000 km in 4450 voženj

Veliko več pa so prevozili reševalni avtomobili. Zgornja številka je že kar lepa. Reševalci so morali na pot 4450 krat. Ne le, da so pripeljavali ponesrečene v bolnišnico, ampak so jih morali tudi odpeljati. Ker je treba zdaj varčevati z bencinom, gledajo reševalci zdaj tako, da iz bolnišnice odpeljejo bolnika le tedaj, kadar koga drugega pripeljejo vanjo. Pri reševalcih sta službeno nastavljena še dva telefonista, ki se menjavata tako, da sta skupaj menjaje noč in dan pri telefonu, kar vsekakor ni lahka naloga. Tudi tadva zaslužita polno priznanje.

Kakor smo že zgoraj omenili, šteje četa 43 poklicnih gasilcev, ki se seveda v svoji službi menjavajo. Šef poklicnih gasilcev je inž. Janez Gričar, ki je spravič četo že na zavidljivo višino, dobre sodelavce pa ima tudi v poveljniku, gradbenem tehniku Fr. Rozmanu in obeh oddelnih vodjih J. Ogrinu in Al. Bahu. Da je vse gasilsko orodje vedno na red, skrbijo mojster V. Fatur in njegov namestnik P. Kropar. Vsi ti, s častniki in mostvom, pa so vedno pripravljeni čuvati dobro svojega bližnjega in prav zato jim moramo biti meščani še posebno hvaležni.

Ljubljana

Koledar

Danes, sobota, 3. januarja: Genovefa, d. Nedelja, 4. januarja: Ime Jezus.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

»Privatno-telefonski imenik! Pošto ravnateljstvo je zvedelo, da se zbirajo oglasi za privatno izdajo telefonskega imenika. Opozarjamo vse prizadete, da ravnateljstvo doslej še nikogar ni pooblastilo za izdajo telefonskega imenika in da razpečevanje takega imenika ne bo dopustilo, ker bo v kratkem izšel uradni imenik za leto 1942.

Komorni koncert ljubljanskega komornega dua, ki ga tvori rektor Glasbene akademije, pianist Anton Trost in profesor Jan Slais, violinist, bo v petek dne 9. t. m. ob pol 7 zvečer v Veliki filharmonični dvorani. Oba umetnika bode izvajala tri sonate in sicer Beethovnovi op. 12 št. 3, Cesar Frankovo v a-duru in Respighijevo v h-molu. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Prihodnji simfonični koncert bo v ponedeljek 12. t. m. v veliki Unionski dvorani pod vodstvom dirigenta Draga Maria Sijanca bode izvajal orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice pomnožen s člani Zveze godbenikov tri velika Škerjancova dela in sicer njegovo dramatično ouverturo, Tretjo simfonijo in Klavirski koncert, pri katerem bo sodeloval pianist Anton Trost. Vstopnice za ta koncert bodo prihodnji teden na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sobota, 3. januarja ob 17.30: »O, ta mladina!« Izven. Znižane cene. Nedelja, 4. januarja ob 14: »Sneguljčica«. Izven. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Ob 17.30 »Boter Andraž«. Izven. Znižane cene.

OPERA:

Sobota, 3. januarja ob 17 »Seviljski brivci«. Izven. Znižane cene. Nedelja, 4. januarja ob 16: »Madame Butterfly«. Izven.

Pri prvih skokih nemških skakačev spet prednjači Solnograjcian Bradl. Pri zadnjih tekmah je skočil 65 in 68 m daleč. Drugi je Markus Meier, dalje J. Hasslinger. Sele na četrtem mestu je Gehring.

Igor Zagrebeni:

Zavetje v pečevju

Nekateri menijo zanje, da imajo čarobne moči, da znajo coprati. Se Francozi se dobe taki, ki to verjamejo. Zadnjič nam je neki seržant svetlo zatrjeval, da morajo biti s hudicem v zvezi. Oor nekje v Robu so zaklali vola in ga naložili na voz. Pravi čas je on zvedel takoj, da je brz vzel vojake in se odpravil gor. Oni so bili tačas že odpeljali. Kakšne pol ure jih je prav lepo sledil — potlej pa — kakor bi se bili vdrl v zemljo. Nobenega znamenja več nikjer — vse je kazalo, da so bili tam napravili coper in peljali naprej po zraku tja, kamor so bili namenjeni. Pa tudi: večji del naših ljudi misli podobno. »Odkod pa vse tako napačno vedo, kaj je kdo od nas govornik?« Tako mi je zadnjič zatrjeval neki kmet. Kaj eem hoti? pustil sem ga, naj velja njegova, prepričati ga itak ne bi bil mogel, to vem. Sicer pa tudi prav nič ne skoduje, če v plahutarjih, pri nas jim pravimo tiisti, ki so v grmeh, kakor sem že dejal — gledajo malo bolj neznanke in skrivnostne ljudi kot so pa res. Po-

sebno zadnjič je bilo kaj govorjenja! Oni so poslali pošto med ljudi, češ, boste videli, ta pa ta dan se bo nekaj zgodilo! In res, tiisti dan so padli izdajalci, kar po vrsti. Trije so bili v naši vasi. Ljudje so rekli, le kako neki so jih oni mogli tako dobro poznati? Za tega, pa tudi za onega, si svoj živ dan ne bil bil mogel misliti, da je tak! Pa so jih le spregledali!

»Kako se pa kaj vaši ljudje razumejo z njimi?« je zdaj vprašal Poštar, ko se je gostilničar za hip ustavil.

»Dobro, tako dobro, da se boljše ne bi mogli! Kolikor jim je morejo, jim gredo na roko! Kadar kaže, da Francozi spet kaj pripravljajo proti njim, jim nemudoma pošljejo pošto gor. Vsi govorijo, da se jim ne bodo mogli dovolj oddolžiti, kadar bo ta reč vendar že srečno v kraju! Posebno hvaležni so gospodom, ki so tudi z njimi v grmeh. Ti jim masujejo tam gori, pa tudi k nam prihajajo, ampak samo ponoči. Marsikdo noč smo že imeli naskrivaj mašo. Če imajo v kakšni hiši bolnika, gospod precej zve, pa ti pride takole ob dveh, treh ponoči enkrat k tiisti hiši, potrka na okno in vpraša: »Ali imate pri vas bolnika? Ali bi morda

rad dobil sveto popotnico?« »O, seveda bi jo, pa še kako rad!« se razvesele domaći. Ko vstopi gospod v hišo, tedaj se vsi spogledajo, kosmat je v obraz kakor razbojnik in ves skušajo, revež. »Nič se me nikar ne ustrašite!« jim smeje reče in jih pomiri. Ko je spovedal bolnika in ga obhajal, spet odide v noč. Še hostije nam pride menjat — in po drugih krajih se godi prav tako! O, teh gospodov je veliko, več kot bi si mogel kateri misliti! S tistim, ki skrivaj zahaja k nam, sem govoril in ga vprašal, kako to, da se mu zdi skrivati v grmeh. Pa mi je rekel: »Jaz moram kolikor mi le moči dopušča, ubogim, zatiranim ljudem na zemlji nadomeščati Kristusa! Tolaziti moram in lajšati gorje, tako je naročil apostolom in z njimi nam. Pasti moramo njegove ovce in jagnjeta, iti moramo za njimi v noč in vihar, čez ostri kamen in skozi trnje!« Tako mi je odgovoril. In ljudje so teh gospodov neizmerno vesel. Zda je pa res počutiljo kakor otroke, ki niso zapušteni, ampak bdi nad njimi očetovsko srce in jih ravna očetovska roka. V era se je poživila, kar ostrmeli bi, ko bi videli, kako se je spet udrila pobožnost. Ljudje pravijo, da teh dobrih del, teh nevarnosti in tveganj gospodom ne bodo nikoli pozabili, iz roda v rod se bo vedelo zanj! »No, lepo!« je odgovoril Poštar. »To so moške na mestu in kdor pred njimi ne sname klobuka z glave, je maloprednež! Prav gotovo bomo poskrbeli, da bodo to vsi zvedeli!«

»Kaj pa mislite, kdaj se bo vse to končalo?«

»Kdo ve? Nemara prav kmalu! Bode pripravljeni in poučite, seveda kar moč previdno, vse ljudi! — Zda je pa zame prišel čas, da odidem!«

Pozna je bila že ura, polnoč je že zdavnaj minila.

Gostilničar je Poštarka pospremil v kamro.

Ta se je dolgo zamujal. Ko pa je spet prišel s svečo v roki ven, je gostilničar ostrmel.

Mesio betežnega starčka z dolgo sivo brado je zdaj zagledal pohlevnega, nerodnega kmetiča srednjih let.

»Pa lahko noč!« je voščil kmetič.

Na pragu sta se še v temi rokovala, gostilničarka je že odšla spat — potem pa se je Poštar izgubil v noč.

V gostem grmovju je imel skritega konja. Iz malhe je potegnil plašč in zvonasti klobuk.

Zavihtel se je v sedlo in plahutar Poštar se je zadrževal po stranskih potih proti Glavniku.

To je bilo pred dvema dnevoma. Kako se ti ni vse obrnilo, pa v tako kratkem času!

Bitka v Glavniku, majhen tepež pred Globljano in v predmestjih Hitro so obvladali Francoze.

skozi katere se je pomikala ta molčeca, dobro urejena vojska!

Ljudje so noreli od navdušenja, od vseh strani so letele rove, kakor plaz so grmeli kriki v pozdrav.

Po vseh cerkvah so zvonili zvonovi in pozdravljali dan, ko je spet zasijala zlata svoboda.

Francozi so bili tepeni. Francozi bodo odšli, ne samo iz tega konca, od povsod, iz vsakega kotička, ki so ga dozdaj imeli po krivem v lasti!

Končno vendarle! Spet smo sami svoji! Še malo, nemara nekaj dni, pa se bo izgubil tudi zadnji Francoz iz naših krajev!

Tako so si dopovedovali, pijani od veselja.

V vse štiri vetrove so bili poslani eli. Do zadnje gorske vasi je prišla pošta. Povsod se je dvigalo ljudstvo.

Po dve, po tri vasi so zbrale može in napadle.

Ta poplava množic je poplaskala Francoze.

Zvonovi so peli, v vseh gričih so odmevali strel.

Ponekod so ee Francozi še hudo upirali, marsikakšen domač človek je omahnil, preboden je bila zmaga dobljena in kraj spet svoboden.

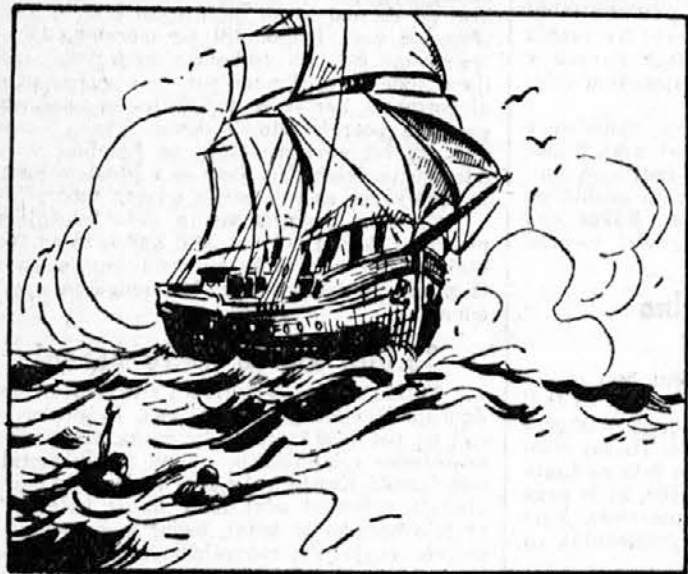
Kjer je bilo najhujše, tja je Lukec pošiljal svojo pomoč, plahutarje, kmete, kar se mu jih je bilo že prej pridruživlo in, može iz zavetja.

Andrejčkov
Jože:

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

295.

Tedaj so se v daljavi zableščala jadra in velika ladja je prihajala bliže in bliže h bregu. Bila je črna, kakor je kazala zastava. Begunca sta vrgla s sebe nepotrebne čunje in začela plavati proti ladji. Bila sta skozi v strahu, da ju pomorščaki ne bodo zagledali.

296.

Toda z ladje so ju zagledali. Brž so spustili čoln v vodo. Šest mož jima je naglo hitelo na pomoč. Kmalu so bili pri njima, ju polegali iz vode, potem pa veslali nazaj. Še nekaj trenutkov in Aleš ter tovariš sta bila srečno na ladji.

297

Ladji, ki sta se nanjo rešila, je bilo ime »Lastovica«. Bila je lepo izdelana, rjav trijambornik in namenjena v Vzhodno Indijo. Kapitan, še mlad mož, je bil hudo prijazen do novih popotnikov ter ju je začel spraševati, kaj ju je zaneslo v te kraje in take okoliščine.

Važno vprašanje sedanje vojne:

Ali je mogoče uničiti petrolejske zaloge v zemlji?

Neki B. Maineri je v listu »Il Gazzettino« napisal zanimiv članek, v katerem odgovarja na vprašanje, ali je petrolejske zaloge v zemlji sploh mogoče popolnoma uničiti ali ne. Takole piše:

Vodilne osebnosti sedanje Rusije so večkrat izjavile, da bodo v trenutku, ko bi se pojavila nevarnost, da nemška vojska zavzame tudi najvažnejše petrolejske nahajališča v Rusiji, te svoje bogate zemeljske zaloge sami uničili, da se ne bi mogel nasprotnik z njimi okoristiti.

Nastaja pa vprašanje, ali je res mogoče uničiti petrolejske zaloge v zemlji? To je vprašanje, ki si ga zlasti danes zastavljajo po vsem svetu ne samo navadni ljudje, ki tudi že vedo, kako velikega pomena je pri sedanjem načinu vojskovanja vpravljanje petroleja, pač pa tudi tisti, ki se na takšne stvari bolj razumejo. Vsi ne mislijo enako o gornjem vprašanju, toda če ta njihova različna mnenja natančneje pretehtamo, lahko potegnemo iz njih nekatere zelo zanimive zaključke v zgodovinsko tako važnih časih, kakršne preživljamo.

Človeka, ki »ima glavo na pravem koncu«, ni težko prepričati o tem, da je popolno uničenje petrolejskih nahajališč nekaj povsem nemogočega.

Edino sredstvo — ogenj

Edino sredstvo, s katerim je mogoče uničevati petrolejske zaloge v zemlji, je ogenj. Toda spet nastaja vprašanje, ali je mogoče zažgati velika »skladišča« tekočega goriva, ki jih skriva zemlja v svojem naročju. Da, mogoče bi bilo to, če bi se ogenj zanesil istočasno na neštete kraje in če ne bi bilo nikogar, ki bi ga potem skušal pogasiti. Če bi se Rusi hoteli poslužiti tega sredstva, bi bili že pred nekaj meseci morali zažgati kavkaški petrolej — nadaljuje svoja izvajanja B. Maineri.

Primerjava s petrolejko

Vsakdo ve, da petrolej sploh ne gori, če ni v stiku s kisikom, ki ga vsebuje zrak. Zato je zemeljske petrolejske zaloge mogoče zažgati le tam, kjer so petrolejski vreli, torej tam, kjer tekoče gorivo prihaja na dan in dobi stik z zrakom. Če zažgemo petrolejski vrelce, se bo začel odigravati isti pojav, kakor če prižgemo petrolejko. Počasi bo ogenj posrkal ves petrolej iz zemlje na dotičnem kraju, kakor ga posrka v nekaj urah iz petrolejske svetilke. Če bi na ta način hoteli uničiti petrolejske nahajališče, bi bilo treba neprimerno več časa, kakor če bi te zemeljske zaloge hoteli spraviti na dan s črpalkami.

Pa ne samo to. Treba je upoštevati še nekaj drugega. Takšno uničevanje zemeljskih petrolejskih zalog se razmeroma zelo lahko tudi prekine na način, ki je zelo podoben tistemu, ko hočemo pogasiti požar, ki je morda nastal med črpanjem

petroleja iz zemlje kljub temu, da ni manjkalo pazljivosti.

»Petrolejski močeradi«

V ameriških Združenih državah se je mnogo ljudi specializiralo za gašenje takšnih požarov, ki jih imenujejo tudi »petrolejske močeradi«. Postopek, ki ga je treba opraviti, ni težaven in odgovarja v bistvu postopku, ko ugašamo navadno petrolejsko svetilko.

Takšnega postopka so se poslužili na primer tudi za pogasitev petrolejskih vrelcev pri romunskem mestu Ploestiu in je rodil najboljše uspehe. Odveč bi bilo poudarjati, da tudi v vojskah Osi ne manjka ljudi, ki so se specializirali v takšnem gašenju in znajo ogenj v petrolejskih vrelcih z največjo naglico uspešno pogasiti.

Tudi najsilovitejši premiki zemeljskih skladov ne morejo uničiti petroleja

Popolnoma nemogoče pa je petrolejske zaloge v zemlji uničiti še s kakšnim drugim sredstvom. »Niti najstrahotnejši premiki zemeljskih skladov,« mi je dejal pred nekaj leti tehnični ravnatelj ene najvažnejših severnoameriških družb, ki sem ga srečal v neki ameriški pokrajini, ko je pravkar stikal za novimi petrolejskimi zalozami, »ne morejo uničiti petroleja v zemlji.«

Možno je sicer zemeljski petrolej zmežati z zemljo in vodo. V tem primeru bi bilo črpanje petroleja sicer dosti manj donosno, toda uničiti petroleja v zemlji na noben način ni mogoče.

Po kakšnih močnejših potesih se je sem pa tja včasih res zgodilo, da je ta ali oni petrolejski vrelce usabnil »sam po sebi«, toda s tem nikakor ni rečeno, da je petrolej izginil. Bil je enostavno le »prenesen« na drug kraj. To so tudi dokazali, ko so natančneje preiskali značilnosti novih petrolejskih vrelcev, ki so jih odkrili v bližini tistega kraja.

Kar se da doseči tudi s še tako močnimi vojnimi sredstvi, pomeni izredno malo v primeru s tem, kar v petrolejskem nahajališču more povzročiti večji premik zemeljskih skladov.

Da bi razdeljali — ne rečemo uničili — petrolejske nahajališče z bombo, bi morala biti nad petrolejskim slojem velika debela plast vode, bomba pa bi morala prodrati skozi vrelce in se razpočiti prav na takšni točki, da bi se plast zemlje ali skalnatih bričin, ki ločijo petrolej od vode, gotovo strla.

Pomanjkanje petroleja lahko pomeni poraz

Važno pa je tudi naslednje: Ali naj se nadaljuje črpanje nove mešanice ali ne, to je odvisno od sestavin, iz katerih tista mešanica je, pa tudi od večje ali manjše potrebe po tekočem gorivu. Če se črpanje takšne mešanice zaradi premajhnih količin petroleja ne splača v mirni dobi, pa je zato toliko bolj priporočljivo v vojnem času, ko pomanjkanje petroleja lahko pomeni poraz tega ali onega naroda.

Odveč bi bilo opozarjati, da je

treba razlikovati

uničevanje petrolejskih nahajališč z uničevanjem tistih naprav, ki so potrebne za črpanje petroleja, za njegov prevoz in očiščevanje. Te naprave je možno razmeroma lahko uničiti, toda razmeroma lahko jih je tudi spet obnoviti.

Pod razbitimi vagoni je ugasnilo 50 življenj Huda železniška nesreča v Franciji zaradi goste megle

Zalostna novica, ki se je na Silvestrovo razširila z vso naglico po Franciji o težki železniški nesreči, ki naj bi se bila pripetila na progi Lille—Dunkerque, se je na žalost izkazala za resnično. Poročevalci so še isti dan poslali svojim listom nekaj podrobnosti o tej težki nesreči, ki je zahtevala nič manj kot 50 človeških življenj, nad sto ljudi pa je pri tej priliki dobilo težje ali lažje poškodbe.

Nesreča se je zgodila, kakor rečeno, na progi Lille—Dunkerque, in sicer v bližini kraja Hazebrouk, kjer se križata železniški progi, od katerih prva drži proti Dunkerqueu, druga pa proti zahodu. Kakor poročajo časnikarji iz Lillea, sta vprav na tem železniškem križišču trčila skupaj potniški vlak, ki je pripeljal od severa, in tovorni vlak, ki

Primer iz prejšnje svetovne vojne

V prejšnji svetovni vojni se je pokazalo na prepričljiv način, da so te trditve pravilne. Romuni so tedaj razdeljali mnogo petrolejskih črpalnih naprav, da se jih ne bi Nemci mogli poslužiti, toda tem se je posrečilo popraviti škodo v najkrajšem času.

Japonska vlada je na svoji prvi letošnji seji sprejela sklep, po katerem se bo v bodoče osmi dan v vsakem mesecu snatral za spominski dan na cesarski odlok, s katerim je bila 8. decembra napovedana vojna Angliji in Združenim državam. S tem dnevom bodo nadomestili dosedanj »dan narodne službe«, katerega so praznovali vsak prvi dan v mesecu.

Je vozil od zahoda. Po trčenju, ki je bilo strahovito, so se vagoni obeh vlakov najprej razbili na drobne kose, potem pa je vse te razbitine zajel velik plamen, ki je uničevalno delo dokončal. Iz razumljivih razlogov do zdaj še niso objavili pravih vzrokov, zakaj se je zgodila ta nesreča. Ena stvar pa je gotova, namreč ta, da je ležala v trenutku nesreče nad pokrajino gosta megla, zaradi katere strojevodji obeh vlakov nista mogla pravčasno preprečiti trka. Lokomotiva tovornega vlaka je butnila v prve voze potniškega vlaka, nakar so vagoni začeli leteti na kup.

Izpod razbitin železniških voz so po nesreči potegnili številna trupla, ki so bila skoraj vsa strahotno ožgana. kajti pri trčenju se je vnel vagon tekočega goriva in se je ogenj brž razširil tudi na ostali kup razbitih vagonov. Ranjence, katerih število do zdaj še ni točno znano, vsekakor pa znaša nad sto, so prepeljali hitro v najbližje bolnišnice, da bi jih rešili pri življenju. Vojaške oblasti so odredile, da morajo ranjenecem na pomoč tudi »jaški sanitetni avtomobili«.

»Kdor laže, nima sline...«

Kitajski pregovor, ki tudi sodnikom pomaga iz zadrege

Star kitajski pppregovor pravi, da »Kdor laže, nima nobene sline«. Ni pa to pregovor, ki bi se bil ohranil le med ljudstvom, pač pa se ga poslužujejo — kakor poroča »Central Europa« — dostikrat tudi pred sodiščem, da komu dokažejo, če res laže. Zgodilo se je tole:

Zadnjič so imeli pred pekinškim sodiščem zanimivo razpravo, pri kateri so se poslužili staro-

davnega, tisoč let starega načina »dokazovanja s pomočjo riža«. Neko prič, od katere je bilo odvisno, ali bo obtoženec oproščen ali obsojen, so prisilili, da je moral vprico drugih prežvečiti nekaj riža in ga potem spet izpljuniti. Sodnik je potem ugotovil, da je tisti prežvečen riž čisto suh, kar naj bi bilo dokaz, da prič laže. Starodavni kitajski pregovor, ki nanj Kitajci še danes dosti daje, namreč pravi, »da »kdor laže, nima sline«.

DOBRI STARI ČASI

Franco je vzel svečo in pogledal. Marija je spala kakor ponavadi z glavico nagnjeno na levo ramo. Ljubki obrazek, ki je bil v spanju vedno resen, je bil malo vroč, dihanje pa hitrejše. Franco se je prestrašil in pomislil takoj na opice, škriaticino, želodčno bolezn, vnetje možganov. Luiza, ki je bila bolj mirna, je mislila na gliste in pripravila na omariči zdravilo. Potem sta se oče in mati spravila čisto tiho spat. Ugasnila sta luč in napeto prisluškovala kratkemu, rahlemu otrokovemu dihanju. Zaspala sta.

Okoli polnoči ju je zbudil Marijin jok. Prižgala sta svečo, in Marija se je pomirila. Potem je spet začela jokati. Hotela je v veliko posteljo med očeta in mater. Kmalu potem je zaspala. Toda bilo je nemirno, po joku pretrgano spanje.

Franco je pustil, da je sveča gorela, da je lažje opazoval. On in žena sta bila sklonjena nad otrokom, ko sta zaslišala nenadno dva močna udarca na cestna vrata. Franco se je dvignil in sedel na posteljo. »Si slišala?« je rekel. »Tiho!« je dejala Luiza, se oprlela njegove roke in prisluškovala.

Zaslišala sta dva nova udarca, še močnejša. Franco je vzkliknil: »Policijska!« in skočil na tla. »Pojdi, pojdi!« je prosila ona potihem. »Ne daj se zgrabit! Pojdi čez dvorišče! Sprizaj čez zid!«

Ni ji odgovoril. V naglici se je za silo obkel in zdriljal iz sobe. Trdno je bil odločen, da ne bo pristojno zapustil Luize, bolne Marije in da bo kljuboval nevarnosti. Z naglimi koraki je bil po stopnicah. »Kdo je?« je vprašal, preden je odprl. »Policijska!« se je oglasil odgovor. »Takoj odprite!«

»Ob tej uri ne odprem nikomur, ki ga ne vidim.«

Na cesti se je slišal kratek pogovor. Prvi glas je rekel: »Govorite vi.« In glas, ki je govoril potem, je bil Francu dobro znan.

»Odprite, gospod Maineri!« Bil je carinikov glas. Franco je odprl. Vstopil je črno oblečen gospod z naočniki, za njim oni cigan, potem neki orožnik s svetilko, potem trije oboroženi orožniki, dva navadna in neki višji z veliko usnjato vrečo. Nekdo je ostal zunaj.

»Ste vi gospod Maineri?« je vprašal oni z naočniki, policijski agent iz Milana. »Pojdite z menoj gor.« In vsa družba je šla po stopnicah med ropotom težkih korakov in vojaškega železja.

Niso še dospeli do prvega nadstropja, ko so se stopnice zgoraj razsvetlile ter so se iz drugega nadstropja zaslišali vzdih in ječanje.

»Je to vaša žena?« je vprašal agent.

»Mislite?« je odvrnil Franco ironično. Carinik je zamrmral:

»To bo dekla.« Agent se je obrnil in dal neko zapoved. Dva

orožnika sta stopila naprej in šla hitro po stopnicah v drugo nadstropje. Policaj je vprašal Franca ostreje ko prej: »Je vaša žena v postelji?«

»Seveda.«

»Kje? Naj vstane!«

Vrata spalnice so se odprla in prikazala se je Luiza v nočni

halji, z razpletnimi lasmi in s svečo v roki. Na gornjem stopnišču pa se je prikazal orožnik in sporočil, da je služkinja napo v omedlevici in ne more priti dol. Agent mu je ukazal, naj njegov tovariš ostane pri dekli, sam pa naj pride dol. Potem je pozdravil gospo, ki ni odgovorila. Upala je, da bo Franco pobegnil, zato se je požurila iz sobe, da bi policijo zadržala in preslepila, če bi bilo mogoče. Ko je zagledala moža, se je zdrznila, vztrepetala, a se takoj spet umirila.

Agent se je približal, da bi stopil v sobo. »Ne!« je vzkliknil Franco. »Tu je bolnica! Luiza je prišla kljuko zaprtih vrat in pogledala onega v obraz.

»Kdo je ta bolnica?« je vprašal agent.

»Deklica.«

»In kaj mislite, da ji homo storili?«

»Oprostite,« je rekla Luiza ter nemirno, skoraj izzivalno tresla kljuko. »Ali morate vsi noter?«

»Vsi.«

Zaradi glasov in ropota kljuko je začela mala Marija jokati. Bil je truden, obupen jok, da je človeka bolelo srce.

»Luiza,« je rekel Franco, »pusti, naj gospodje store svojo stvar!«

Agent je bil mlad, precej eleganten človek, s finim, hudobnim izrazom. Postrani je pogledal Franca. »Poslušajte moža, gospa,« je rekel, hoteč ga zbotiti. »Zdi se mi, da je oprezen.«

»Ne tako kakor vi, ki imate celo vojsko za spremstvo!« je rekla Luiza in odprla vrata. Oni jo je pogledal, zmignil z rameni in vstopil. Drugi so šli za njim.

»Odprite vse to!« je rekel glasno in surovo ter pogledal na pisalnik. V velikih svetlih Francovih očeh se je zablistalo. »Govorite potih!« je rekel. »Ne prestražite mi otroka!«

»Molčite!« je zagrmel agent in udaril s pestjo ob pisalnik. »Odprite!«

»Odprite samile!« je rekel.

»Prijeti ste!« je zakričal agent.

»Dobro!«

Ko je Franco odgovoril, se je Luiza nagnila čez otroka, da bi ga pomirila. Naglo pa je dvignila glavo.

»Ali imam tudi jaz pravico do te časti?« je vprašala s svojim lepim, trepetajočim glasom.

Agent ni smatral za vredno, da bi odgovoril. Ukazal je orožniku, da je odprl in prebrskal vse predale v pisalniku, vzel vsa pisma in papirje, ki jih je agent naglo preletel z očmi ter metal nekaj na tla, nekaj v usnjato vrečo. Za pisalnikom so prišle na vrsto omare, kjer so vse razmetali. Po omarah so preiskali Marijino posteljico. Agent je ukazal Luizi, naj dvigne otroka z velike postelje, ki so jo tudi hoteli preiskati.